

Informacja o podstawowych celach, źródłach i zasadach doktrynalnych oraz obrzędach religijnych

I. Geneza i charakter Wspólnoty

Wspólnota Chrześcijan powstała w 1922 roku w Dornach w Szwajcarii z inicjatywy grupy chrześcijańskich teologów skupionych wokół pastora Friedricha Rittelmeyera, dążących do odnowy życia religijnego w duchu chrześcijańskim. Przy tworzeniu Wspólnoty duchowego wsparcia udzielił Rudolf Steiner, przekazując założycielom impulsy płynące z jego bezpośredniego poznania rzeczywistości duchowej. Od początku swego istnienia działa jako samodzielna chrześcijańska wspólnota religijna, pielęgnująca życie sakramentalne i kult oparty na Ewangelii. Wspólnota działa obecnie w kilkudziesięciu krajach świata.

Wspólnota Chrześcijan w Polsce stanowi część ogólnoświatowej wspólnoty religijnej „Die Christengemeinschaft – Bewegung für religiöse Erneuerung” i pozostaje z nią w jedności duchowej i liturgicznej. Jednocześnie zachowuje pełną samodzielność prawną, organizacyjną i finansową na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej. Żaden zagraniczny podmiot nie sprawuje nad nią nadzoru administracyjnego ani majątkowego. Relacje te mają charakter duchowy i religijny i nie naruszają autonomii Wspólnoty Chrześcijan w Polsce.

Wspólnota Chrześcijan prowadzi swoją działalność z poszanowaniem prawa Rzeczypospolitej Polskiej oraz zasad porządku publicznego.

II. Podstawowe zasady doktrynalne

Wspólnota Chrześcijan posiada własną doktrynę religijną — wyrażoną w Wyznaniu wiary (Credo), w formie i treści sprawowanych sakramentów oraz w nauczaniu religijnym kapłanów. Doktryna ta nie przyjmuje jednak formy zamkniętego systemu dogmatów ogłoszonych jako bezwzględnie obowiązujące — pozostawia przestrzeń dla wolnego i indywidualnego pogłębiania zrozumienia chrześcijaństwa i przeżywania relacji z Chrystusem.

Wspólnota Chrześcijan reprezentuje światopogląd, według którego czyn Chrystusa — Jego życie, cierpienie, śmierć i zmartwychwstanie — stanowi najważniejsze wydarzenie w dziejach ludzkości i świata. Chrystus jest rozumiany jako Bóg Syn, który stał się człowiekiem w Jezusie z Nazaretu i przez swoje zmartwychwstanie otworzył człowiekowi drogę do nowego życia i wieczności.

Wyznanie wiary Wspólnoty Chrześcijan wypowiedane jest podczas każdego Obrzędu Uświęcania Człowieka. Wyraża ono centralną treść chrześcijańskiej wiary w formie odpowiadającej współczesnemu człowiekowi. Jego brzmienie jest następujące:

1. *Jedna, wszechmogąca, duchowo-fizyczna Istota Boża jest podstawą bytu niebios i ziemi i ojcowsko poprzedza swoje stworzenia.*
2. *Chrystus, przez którego ludzie uzyskują ponowne ożywienie zamierającego bytu Ziemi, ma się do tej Istoty Bożej, jak Syn zrodzony w wieczności.*
3. *W Jezusie wkroczył Chrystus jako człowiek w świat Ziemi.*
4. *Narodzenie Jezusa na Ziemi jest skutkiem działania Ducha Świętego, który aby duchowo uleczyć chorobę grzechu na cielesności człowieczeństwa, przygotował syna Marii jako powłokę Chrystusa.*
5. *Chrystus Jezus przecierpiał śmierć krzyżową pod Poncjuszem Piłatem i został złożony w grobie Ziemi.*
6. *W śmierci stał się współżycielem umarłych dusz, które zatraciły swoje boskie istnienie;*
7. *I zwyciężył śmierć po trzech dniach.*
8. *Od tego czasu jest Panem sił niebieskich na Ziemi i żyje jako Wykonawca ojcowskich czynów Podstawy Świata.*
9. *Z czasem, dla rozwoju świata, zjednoczy się z tymi, których przez ich postępowanie może wydrzeć śmierci materii.*
10. *Przez Niego może działać Uzdrawiający Duch Święty.*
11. *Wspólnoty, których członkowie odczuwają w sobie Chrystusa mogą się czuć zjednoczone w jednym kościele, do którego przynależą wszyscy, co doznają zbawczej mocy Chrystusa;*
12. *Oni mogą żyć nadzieją na przezwycięzenie choroby grzechu, na dalsze istnienie istoty ludzkiej i utrzymanie swojego życia przeznaczonego wieczności.*

Człowiek jest w nauczaniu Wspólnoty rozumiany jako istota troista, posiadająca ciało, duszę i ducha. Jego dusza i duch pochodzą z wyższych obszarów bytu. Praktykowanie życia religijnego umożliwia człowiekowi świadome przeżywanie siebie jako ciała i duszy przenikniętej duchem. Przez Chrystusa może on odnaleźć wewnętrzną wolność i siłę bezinteresownej miłości oraz pokoju.

W nauczaniu wielu kapłanów Wspólnoty oraz w osobistym przekonaniu licznych jej członków obecna jest koncepcja wielokrotnych wcieleń, z których każde jest etapem dojrzewania ku pełnemu naśladowaniu Chrystusa. Nieśmiertelny duch człowieka poprzedza jego ziemskie narodziny i trwa po śmierci ciała; zdolności i ich brak, zadania i przeszkody pojawiające się w życiu ziemskim człowiek przynosi ze sobą jako własny los ukształtowany przez wcześniejsze istnienia.

W tym rozumieniu celem tej wieloetapowej drogi jest stopniowe upodabnianie się człowieka do Chrystusa — aż do uczestnictwa w zmartwychwstaniu, rozumianym jako przemiana ciała ziemskiego w przemienione ciało duchowe na wzór Chrystusa Zmartwychwstałego. Chrystus jest w tym rozumieniu nie tylko Zbawicielem, ale i Przewodnikiem oraz wzorem pełni człowieczeństwa, ku której duch ludzki zmierza przez kolejne etapy swojego istnienia.

Przekonanie to nawiązuje do nurtów obecnych we wczesnej tradycji chrześcijańskiej i jest przez jego zwolenników postrzegane jako pogłębienie chrześcijańskiej nauki o człowieku, zbawieniu i zmartwychwstaniu. Pogląd ten nie ma charakteru obowiązującego artykułu wiary i pozostaje w sferze indywidualnego przekonania wiernych.

Nauczanie religijne Wspólnoty Chrześcijan czerpie przede wszystkim z żywego doświadczenia działania Chrystusa w jej życiu sakramentalnym i religijnym. Jego centralnym odniesieniem jest misterium Golgoty, obecność Chrystusa w sprawowanych sakramentach oraz Jego działanie jako duchowego przewodnika każdego człowieka.

Pismo Święte Starego i Nowego Testamentu jest rozumiane jako świadectwo Objawienia o charakterze duchowym, w którym zawarte są obrazy i treści prowadzące człowieka do poznania Chrystusa i rzeczywistości duchowej. Objawienie nie jest wydarzeniem zamkniętym — Chrystus pozostaje żywy i obecny w swoim Kościele, a Jego działanie trwa i przemawia do człowieka w każdym czasie.

Tradycja chrześcijańska — rozumiana jako wspólne duchowe dziedzictwo wszystkich nurtów chrześcijaństwa — stanowi dla Wspólnoty Chrześcijan ważny punkt odniesienia.

Istotnym elementem życia religijnego Wspólnoty jest żywe doświadczenie religijne wiernych, przeżywane w kulcie sakramentalnym oraz w osobistej relacji człowieka z Chrystusem. Wspólnota uznaje, że każdy człowiek może w wolności poszukiwać i pogłębiać swoje rozumienie prawd wiary.

Inspiracje płynące z antropozofii, rozwijanej przez Rudolfa Steinera, są traktowane jako pomoc w pogłębianiu rozumienia treści chrześcijańskich i ich współczesnym odczytaniu. Nie stanowią one jednak źródła doktryny ani obowiązującego systemu nauczania.

Wspólnota Chrześcijan uznaje, że żywa wiara rodzi się przede wszystkim z wolnego, osobistego spotkania człowieka z Chrystusem — i temu spotkaniu służą zarówno Pismo, jak i sakramenty.

III. Podstawowe cele działalności religijnej

Podstawowym celem Wspólnoty Chrześcijan jest służenie rozwijającemu się chrześcijaństwu przez odnowę życia religijnego odpowiadającą potrzebom współczesnego człowieka. Wspólnota dąży do tego, by pomagać ludziom poszukującym Chrystusa w ich życiu osobistym i wspólnotowym, pogłębiać ich relację z Bogiem oraz umożliwiać świadome i wolne przeżywanie wiary chrześcijańskiej.

Wspólnota Chrześcijan uznaje, że odnowa życia religijnego nie może być oderwana od życia społecznego. W swojej nauce społecznej kieruje się zasadą troistości: wolności w sferze duchowej, równości w sferze prawnej i braterstwa w sferze gospodarczej.

W duchu tych zasad Wspólnota troszczy się o dobro wszystkich ludzi, zwierząt oraz świata przyrody i Ziemi jako całości stworzenia, z którą Chrystus związał się poprzez Misterium Golgoty.

Cel ten jest realizowany przez sprawowanie siedmiu sakramentów, głoszenie Ewangelii, nauczanie religijne, duszpasterstwo oraz pielęgnowanie życia wspólnotowego w ramach lokalnych gmin wyznaniowych.

IV. Kult i liturgia

Centrum życia religijnego Wspólnoty stanowi Obrzęd Uświęcania Człowieka — odnowiona forma celebracji eucharystycznej. Nazwa obrzędu wyraża jego istotę: człowiek staje się w pełni sobą przez pomoc Chrystusa, który swoją uzdrowicielską siłą daruje tym, którzy Go szukają i idą Jego śladem.

Obrzęd przebiega w czterech stopniach: głoszenia Ewangelii, Ofiarowania, Przemienienia i Komunii — odzwierciedlających cztery stopnie objawienia się Chrystusa ludzkości: nauczanie, cierpienie, śmierć i zmartwychwstanie. W toku nabożeństwa wypowiadane jest Wyznanie wiary (Credo), wygłaszane jest krótkie kazanie oraz odmawiana modlitwa Ojcze Nasz. W Komunii wierny przyjmuje przemieniony chleb i wino jako Ciało i Krew Zmartwychwstałego Chrystusa oraz indywidualne błogosławieństwo pokoju.

Szaty liturgiczne i kolory ołtarza odpowiadają rytmowi roku kościelnego i charakterowi poszczególnych świąt — elementy te uwidaczniają to, co niewidzialne, co dokonuje się podczas obrzędu. W nabożeństwie mogą uczestniczyć zarówno członkowie gminy, jak i goście.

Niedzielne nabożeństwo dla dzieci do 14. roku życia stanowi odrębną formę kultu dostosowaną do potrzeb duchowych najmłodszych uczestników życia wspólnotowego. Dzieci uczestniczą w nim bez przyjmowania Komunii — pełne uczestnictwo w Obrzędzie Uświęcania Człowieka, włącznie z Komunią, rozpoczyna się wraz z sakramentem Konfirmacji, gdy młody człowiek dokonuje świadomego otwarcia się na działanie Chrystusa.

Wspólnota sprawuje także obrzędy pogrzebowe oraz inne formy modlitwy wspólnotowej i indywidualnej. Życie liturgiczne Wspólnoty realizuje się w rytmie rocznym obejmującym okresy Adwentu, Bożego Narodzenia, Epifanii, Pasji, Wielkanocy, Wniebowstąpienia, Zesłania Ducha Świętego, Święta Janowego (św. Jan Chrzciel) oraz Święta Michaelowego (Archanioła Michaela).

V. Sakramenty

Wspólnota Chrześcijan sprawuje siedem sakramentów. Sakramenty są rozumiane jako widzialne znaki niewidzialnych procesów duchowych — momenty przemiany i odnowy, w których człowiek łączy się ze światem bosko-duchowym i doświadcza wzmożonej obecności Zmartwychwstałego.

Chrzest — sakrament udzielany przede wszystkim niemowlętom i dzieciom; w wyjątkowych przypadkach może być udzielany również osobom dorosłym. Odnawia więź człowieka z żywymi źródłami boskości i włącza ochrzczonego do wspólnoty chrześcijańskiej. Wzmacnia zakorzenienie duszy i ducha w ziemskim życiu oraz otwiera drogę ku własnemu losowi pod opieką rodziców chrzestnych i wspólnoty.

Konfirmacja — sakrament towarzyszący młodemu człowiekowi w wieku 13–16 lat w przejściu z dzieciństwa w młodość. Jest umocnieniem młodego człowieka na drodze do samego siebie oraz wprowadzeniem do pełnego uczestnictwa w Obrzędzie Uświęcania Człowieka. Poprzedza ją przygotowanie prowadzone przez kapłana.

Obrzęd Uświęcania Człowieka — centralne nabożeństwo i zarazem sakrament eucharystyczny Wspólnoty. Sprawowany regularnie jako główna forma kultu wspólnotowego; jego znaczenie i przebieg opisane są w punkcie IV niniejszego dokumentu.

Rozmowa sakramentalna — sakrament osobistej rozmowy wiernego z kapłanem, będący odnowioną formą spowiedzi. Kapłan pełni rolę służebną — przez słuchanie tworzy przestrzeń, w której wypowiedziane słowa rozbrzmiewają przed światem duchowym. W głębszym sensie słuchającym jest Chrystus, przez którego dokonuje się uzdrawiająca moc sakramentu. Wspólnota Chrześcijan nie zna obowiązku spowiedzi; przystąpienie do tego sakramentu jest wyłącznie wolnym aktem każdego człowieka.

Małżeństwo — sakrament uświęcający spotkanie i połączenie losów mężczyzny i kobiety, którzy w wolnej decyzji tworzą wspólnotę życia. Szczególną rolę pełnią świadkowie ślubni, którzy modlitwą i życzliwą myślą towarzyszą małżonkom przez lata.

Święcenia kapłańskie — sakrament przez który mężczyźni i kobiety na równych zasadach są powoływani do posługi kapłańskiej. Święcenia kapłańskie udzielane przez Wspólnotę Chrześcijan mają pełny charakter sakramentalny, obejmujący duchowe pełnomocnictwo do sprawowania wszystkich siedmiu sakramentów.

Ostatnie namaszczenie — sakrament udzielany człowiekowi zbliżającemu się do progu śmierci. Jak chrzest otwiera ziemską drogę, tak ostatnie namaszczenie otwiera drogę powrotu do duchowego domu. Obrzędy pożegnania i pogrzebu wspierają ducha zmarłego w pierwszych krokach w świecie duchowym.

Sakramenty Wspólnoty Chrześcijan nie są sprawowane wyłącznie dla obecnej wspólnoty wiernych. W rozumieniu Wspólnoty ich działanie obejmuje również zmarłych, miejsca oraz otaczającą przyrodę i świat — sakramenty służą duchowej przemianie całej rzeczywistości, nie tylko uczestniczących w obrzędzie osób.

VI. Kapłaństwo

Kapłani Wspólnoty Chrześcijan odpowiadają za życie sakramentalne i duchowe gminy, głoszą Ewangelię, sprawują sakramenty, prowadzą nauczanie religijne i duszpasterstwo. Od chwili założenia Wspólnoty w 1922 roku święcenia kapłańskie są udzielane kobietom i mężczyznom na równych zasadach.

Kandydaci do kapłaństwa odbywają kilkuletnie studia obejmujące tematykę biblijną, teologiczną i humanistyczną, uzupełnioną kształceniem artystycznym. Decyzję o dopuszczeniu do święceń podejmuje właściwy organ ogólnościatowej Wspólnoty Chrześcijan. Wyświęcony kapłan zostaje skierowany do posługi w konkretnej gminie.

VII. Uczestnictwo w życiu Wspólnoty

Wspólnota Chrześcijan jest otwarta dla wszystkich osób poszukujących odnowy życia religijnego w duchu chrześcijańskim. Uczestnictwo w nabożeństwach oraz w życiu religijnym i wspólnotowym jest dostępne dla każdego, niezależnie od formalnej przynależności do Wspólnoty. Przynależność do innych kościołów i wspólnot wyznaniowych nie stanowi przeszkody w uczestnictwie w życiu religijnym Wspólnoty Chrześcijan ani w żadnej z form jej członkostwa. Wspólnota rozróżnia trzy formy uczestnictwa — przynależność duchową, członkostwo prawne i współodpowiedzialność gospodarczą — wynikające z rozumienia natury człowieka i zasady troistości życia społecznego. Szczegółowe zasady każdej z form określa statut Wspólnoty Chrześcijan.